

רוח שינרדת לבני אדם, שהוא מצד הנקבה, נחקקה תמיד בחקיקה כחותם הזה. ציור הגוף של אדם בעולם הזה בולט החוצה, ורוח נחקקת פנימה. כשמתפשט הרוח מן הגוף, אותה רוח בולטת בגן של הארץ בציור ודיוקן של גופו ממש שבעולם הזה, משום שהיה תמיד כמו חותם.

ועל זה היא אמרה (שיר ח) שימני כחותם. מה חותם חקוק בחקיקה פנימה ומצטייר בציור בולט החוצה, אף כף היא הרוח שהיתה מצד שלה, כמו זה ממש בעולם הזה חקוק בחקיקה פנימה, וכשמתפשט מהגוף ונכנס לגן שבארץ, האויר ששם בולט אותו חקיקה להצטייר החוצה, ומצטייר בציור בולט החוצה, כמו שציור של הגוף בעולם הזה ולמעלה.

הנשמה שהיא מעץ החיים מצטיירת שם למעלה באותו צרור החיים להתענג בנעם ה', כמו שנאמר (תהלים כו) לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו.

וייך איש מבית לוי - זה גבריאל, כמו שנאמר (דניאל ט) והאיש גבריאל אשר ראיתי בחזון וגו'. מבית לוי - זו כנסת ישראל, שבאה מצד השמאל. ויקח את בת לוי - זו הנשמה. ששנינו, בשעה שנולד גוף של צדיק בעולם הזה, הקדוש ברוך הוא קורא לגבריאל ונוטל אותה נשמה ושל צדיק שבגן, ומוריד אותה לגוף הזה של הצדיק שנולד בעולם הזה, והוא נפקד עליה ושומר אותה.

ואם תאמר, אותו מלאך שהתמנה על רוחות הצדיקים

רוחא דנחית לבני נשא, דאיהו מסטרא דנוקבא, מתגלפא תדיר בגלופא כהאי חותם. ציורא דגופא דבר נש בהאי עלמא, בליט לבר, ורוחא אתגליף לגו. כד אתפשט רוחא מן גופא, ההוא רוח בליט בגנתא דארעא, בציורא ודיוקנא דגופיה ממש דבהאי עלמא, בגין דהוה תדיר כחותם.

ועל דא אמרה איהי, (שיר השירים ח) שימני כחותם, מה חותם גליף בגלופא לגו, ואתציר בציורא בליטא לבר. אוף הכי איהי רוחא, דהוה מסטרא דילה, כהאי גוונא ממש כהאי עלמא, גליף בגלופא לגו, וכד אתפשט מן גופא, ועאל בגנתא דארעא, אוירא דתמן בליט ההוא גלופא לאתצירא לבר, ואתציר בציורא בליטא לבר, כגוונא דציורא דגופא כהאי עלמא (לעילא).

נשמתא, דאיהי מאילנא דחיא, אתציר תמן לעילא, כההוא צורא דחי, לאתענגא בנעם יי', כמה דאת אמר (תהלים כ"ז) לחזות בנעם יי' ולבקר בהיכלו.

וייך איש מבית לוי, דא גבריאל, כמה דאת אמר (דניאל ט) והאיש גבריאל אשר ראיתי בחזון וגו'. מבית לוי: דא כנסת ישראל, דאתיא מסטרא דשמאלא. ויקח את בת לוי דא נשמתא.

דתנינן, בשעתא דאתייליד גופא דצדיק, כהאי עלמא, (דף י"א ע"ב) קדשא בריך הוא קרי ליה לגבריאל, ונטיל ההיא נשמתא (דצדיק) די בגנתא, ונחתא לה להאי גופא דצדיקיא, דאתייליד בהאי עלמא, ואיהו אתפקד עליה ונטיר לה.

ואי תימא, ההוא מלאכא דאתמנא על רוחיהון דצדיקיא, לילה שמייה,

שמו לילה, ואתה אומר ששמו גבריאל? כן הוא ודאי, משום שבא מצד השמאל, וכל מי שבא מצד השמאל כן נקרא.

ויקח איש - זה עמרם. ויקח את בת לוי - זו יוכבד. ובת קול ירדה ואמרה לו להזנוג בה, שהרי קרב זמן גאלת ישראל על ידי הבן שנולד מהם.

והקדוש ברוך הוא סיע בו, ששנינו, שכינה שרתה על מטתם, והרצון שלהם בדבקות אחת היתה בשכינה, ולכן לא זזה שכינה מאותו בן שהולידו, לקיים מה שכתוב (ויקרא ב) והתקדשתם והייתם קדושים. בן אדם שמקדש עצמו מלמטה, הקדוש ברוך הוא מקדש אותו מלמעלה. כמו שהרצון שלהם היה בדבקות של השכינה, כן השכינה נדבקה ממש באותו מעשה שעשו.

אמר רבי יצחק, אשרי הצדיקים שהרצון שלהם בדבקות של הקדוש ברוך הוא תמיד. וכמו שהם מתדבקים בו תמיד, כן גם הוא נדבק בהם ולא עוזב אותם לעולמים. או לרשעים שהרצון שלהם והדבקות שלהם מרחקת ממנו, ולא די להם שמתרחקים ממנו, אלא שנדבקים בצד האחר. בא ראה, עמרם שנדבק בקדוש-ברוך-הוא, יצא ממנו משה, שהקדוש ברוך הוא לא זז ממנו לעולמים, ושכינה נדבקה עמו תמיד. אשרי חלקו. ותהר האשה ותלד בן ותרא אתו פי טוב הוא. מה זה פי טוב הוא? אמר רבי חייא, שנולד מהול. משום שסוד הברית נקרא טוב, שכתוב (ישעיה א) אמרו צדיק פי טוב.

ואת אמרת דאיהו גבריאל. הכי הוא ודאי, בגין דאתי מסטרא דשמאלא, וכל מאן דאתי מסטרא דשמאלא הכי אקרי.

ויקח איש: דא עמרם. ויקח את בת לוי: דא יוכבד. ובת קול נחפת ואמרת ליה לאזדווגא בה, דהא קריב זמנא דפורקנא דישראל, על ידא דברא דאתיליד מנייהו.

וקודשא בריך הוא סיע ביה, דתנינן, שכינתא שריא על ערסייהו ורעותא דלהון בדבקותא חדא, הוה בה בשכינתא, ועל דא, לא אתעדי שכינתא, מההוא ברא דאולידו, לקיימא דכתיב, (ויקרא כ"א) והתקדשתם והייתם קדושים. בר נש דמקדש גרמיה מלרע, קדשא בריך הוא מקדש ליה לעילא, כמה דרעותא דלהון הוה בדבקותא דשכינתא. הכי אתדבקא שכינתא, בההוא עובדא ממש דעבדו.

אמר רבי יצחק, זכאין אינון צדיקיא דרעותא דלהון בדבקותא דקודשא בריך הוא תדיר, וכמה דאינון מתדבקין ביה תדיר, הכי נמי איהו אתדבק בהו, ולא שביק לון לעלמין. ווי לרשיעיא, דרעותא דלהון, ודבקותא דלהון, מתרחקא מניה. ולא די להו דמתרחקן מניה, אלא דמתדבקן בסטרא אחרא. תא חזי, עמרם דאתדבק ביה בקודשא בריך הוא. נפק מניה משה, דקודשא בריך הוא לא אעדי מניה לעלמין, ושכינתא אתדבקת בהדיה תדיר, זכאה חולקיה.

ותהר האשה ותלד בן ותרא אותו פי טוב הוא. (שמות ב) מאי כי טוב הוא. אמר רבי חייא, דאתיליד מהול. בגין, דרזא דברית, טוב אקרי, דכתיב, (ישעיה ג) אמרו צדיק פי טוב.